23. Mâzî Fiil (Meçhûl)

Fiiller aktif ve pasif olmak üzere ikiye ayrılır. Fâili belli olana Arapça'da ma'lûm fiil (aktif, etken fiil) denir.

Örnekler:

Türkçesi	Arapçası
Bekir ata vurdu.	ضَرَبَ بَكْرٌ الْحِصَانَ

İşi yapan fâil (Bekir) bu cümlede bellidir. Fiili ma'lûmdur. Fâili belli olmayan (pasif, edilgen) fiile ise meçhûl fiil denir.

Örnekler:

Türkçesi	Arapçası
Ata vuruldu.	ضُرِبَ الْحِصَانُ

Fâil belli olmadığından bu cümledeki fiil meçhûldür. Mâzî ma'lûm fiili meçhûl yapmak için üç harfli fiilin baş harfi ötre, ikinci harfi esre yapılır.

Örnekler:

Türkçesi	Arapçası	Türkçesi	Arapçası
Yazıldı	كُتِبَ	Yazdı	كَتَبَ
Açıldı	فُتِحَ	Açtı	فَتَحَ
Bilindi	عُلِمَ	Bildi	عَلِمَ
İçildi	شُرِبَ	İçti	شَرِبَ
Yenildi	أُكِلَ	Yedi	أَكَلَ

Meçhûl fiil cümlesinde, fâil olmadığı için cümlenin mef'ûlü, fâil yerine geçer. Arapça'da buna nâib-i fâil (failin vekili) denir ve son harfi fâil gibi ötre okunur.

Örnek:

الدَّرْسُ	كُتِبَ
Naibu Fail Harekesi Zamme	Meçhul Fiil

Meçhul mazi fiil çekimi aşağıdaki tablodaki gibidir.

Müennesi	Türkçesi	Müzekkeri
ضُرِبْتُ	Ben vurdum.	ضُرِبْتُ
ضُرِبْتِ	Sen vurdun.	ضُرِبْتَ
ضُرِبَتْ	O vurdu.	ضُرِبَ
ضُرِبْنَا	Biz vurduk.	ضُرِبْنَا
ضُرِبْتُنَّ	Siz vurdunuz.	ضُرِبْتُمْ
ضُرِبْنَ	Onlar vurdular.	ضُرِبُوا
ضُرِبَتَا	O ikisi vurdu.	ضُرِبَا
ضُرِبْتُمَا	Siz ikiniz vurdunuz.	ضُرِبْتُمَا
ضُرِبْنَا	Biz ikimiz vurduk.	ضُرِبْنَا

Örnekler:

جَمْعٌ (Çoğul)	تَثْنِيَةٌ (İkil)	مُفْرَدٌ (Tekil)	Açıklama	
فُتِحُوا	فُتِحَا	فُتِحَ	غَائِبٌ (مُذَكَّرٌ) (Müzekker)	Uzaktakiler
Onlar açıldı.	O ikisi açıldı.	O açıldı.	Türkçesi	
فُتِحْنَ	فُتِحَتَا	فُتِحَتْ	غَائِبَةٌ (مُؤَنَّثٌ) (Müennes)	
فُتِحْتُمْ	فُتِحْتُمَا	فُتِحْتَ	مُخَاطَبٌ (مُذَكَّرٌ) (Müzekker)	Yakındakiler
Sizler açıldınız.	Siz ikiniz açıldınız.	Seni açıldın.	Türkçesi	
فُتِحْتُنَّ	فُتِحْتُمَا	فُتِحْتِ	مُخَاطَبَةٌ (مُؤَنَّثٌ) (Müennes)	
فُتِحْنَا	فُتِحْنَا	فُتِحْتُ	مُتَكَلِّمٌ (مُشْتَرَكٌ) (Ortak)	Kendisi
Bizler açıldık.	Biz ikimiz açıldık.	Ben açıldım.	Türkçesi	

Not: Mazi meçhul fiili sadece فُعِلَ kalıbında bulunur. فَعُلَ kalıbında (5. bab) bulunan mazi malumların meçhulü yoktur. Bu kalıp üzerinde bulunan tüm fiillerin hepsi lazımdır. Lazım fiilin meçhulü olmaz.

Örnekler:

Türkçesi	Arapçası
Öğretmen defteri öğrenciden aldı.	أخَذَتِ الْمُعَلِّمَةُ الدَّفْتَرَ مِنَ التِّلْمِيذِ
Defter öğrenciden alındı.	أُخِذَ الدَّفْتَرُ مِنَ التِّلْمِيذِ
Takım maçı son anda kazandı.	كَسَبَ الْفَرِيقُ الْمُبَارَاةَ فِي آخِرِ لَحْظَةٍ
Maç son anda kazanıldı.	كُسِبَتِ الْمُبَارَاةُ فِي آخِرِ لَحْظَةٍ
Hasta ilacı içti.	شَرِبَتِ الْمَرِيضَةُ الدَّوَاءَ
İlaç içildi.	شُرِبَ الدَّوَاءُ
Hasan öğretmenlere teşekkür etti.	شَكَرَ حَسَنٌ الْمُدَرِّسِينَ
Öğretmenlere teşekkür edildi.	شُكِرَ الْمُدَرِّسُونَ
Ömer bisiklete bindi.	رَكِبَ عُمَرُ الدَّرَّاجَةَ
Bisiklete binildi.	رُكِبَتِ الدَّرَّاجَةُ